

The GIMP

The GIMP er et gratis grafikprogram som kan hentes på nettet. Alle nye opdateringer af programmet bliver lagt på nettet, så snart de er færdige. Tilbehør (bl.a. særlige funktioner) kan også hentes fra nettet.

The GIMP til windows kan hentes fra siden: <u>http://gimp-win.sourceforge.net/stable.html</u>

Installer først GTK+ 2 og dernæst The GIMP for Windows! Du kan læse mere om programmet og installationen på den danske side: http://itlab.dbit.dk/ha/kursus/2003/billeder2/gimp.html

Manualer til The GIMP findes desværre kun på engelsk, men til gengæld er der er del at vælge imellem. Du kan hente flere af manualerne direkte fra nettet. Her er et par gode manualer, som du også kan bruge som opslagsværker: <u>http://gimp-savvy.com/BOOK/index.html</u> <u>http://gimp.org/docs/</u>

The GIMP fra bunden

Når du åbner The GIMP, præsenteres du for mindst ét vindue, nemlig *værktøjskassen*. Der åbnes måske flere vinduer, men værktøjskassen er det primære vindue for the Gimp.

I *Værktøjskassen*, øverst til venstre under Filer, åbner du det dokument, du vil arbejde med. Det kan fx være et nyt, tomt dokument, et billede eller et gammelt arbejdsdokument. Det dokument, du åbner, kommer nu frem i et tredje vindue, *Arbejdsvinduet*, som er dit tegnebræt.

Arbejdsvinduet er det vigtigste vindue, når du arbejder med The GIMP. De andre vinduer kan give dig et bedre overblik over dit arbejde, men kan i princippet undværes, da du finder alle The GIMP's funktioner ved at højreklikke i dit arbejdsvindue, eller igennem menuen øverst i vinduet.

Arheidsvinduet

Værktøjskassen

	-j									
			Unt	itled-2.	0 (RGB	, 1 lay	er) 420x3(	00		
Eile	⊑dit	<u>S</u> elect	<u>∨</u> iew	Image	Layer	<u>T</u> ools	Dialogues	Filte <u>r</u> s	Python-Fu	Script-Fu
Noo 11111111111111111111111111111111111						<u> </u> 209		300	409	
						111				₽ 4
		px 🖌	100%	← Bac	kground	l (991 k	(B)			Cancel

Menuen i arbejdsvinduet

Menuen øverst i arbejdsvinduet kan du også få frem ved at højreklikke på lærredet. **Fil (File)**: Gem, åbn, print, luk.

Rediger (Edit): Fortryd, klip, kopier, indsæt, udfyld.

Markering (Selection): Marker alt, fjern markering, inverter markering (bemærk at der også findes værktøjer til at ændre på en bestemt markerings form, bl.a. formindske og forstørre markeringen).

Vis (View): zoom.

Billede (Image): Skalér billede, beskær billede, lav billede om til gråtoner **Lag (Layer)**: oprette, ændre eller slette lag eller maske. Anvendelsen af lag er beskrevet bedre længere nede på denne side.

Værktøjer (Tools): Her finder du *Værktøjskassen* og dens indhold, som bl.a. består af maleværktøjer , markeringsværktøjer, tranformeringsværktøjer, farveværktøjer. Værktøjerne er beskrevet bedre længere nede på denne side.

Vinduer (Dialogues): Her finder du alle de vinduer, du kan åbne, for at få et større overblik, når du vil redigere fx farve eller lag (Lag-vinduet ligger også her, selv om det typisk åbnes, når du åbner programmet).

Filtre (Filters): Legetøj til billed-manipulation.

Scribt-Fu: Legetøj til sjove og seje effekter, fx til at lave logoer, skygger, skrift og meget mere.

Værktøjskassen og dens værktøjer

Værktøjerne: øverst i *Værktøjskassen* er der ikoner for alle værktøjerne.

Markering: De fire markeringsværktøjer er skraveret grønne if figuren til højre. Der er forskellige måder, at vælge markeringer på. Når du stiller musen over værktøjsikonet, kan du se, hvilket egenskab ikonet har. Firkantmarkering er den mest brugte.

Farver: Forgrundsfarve og baggrundsfarve:

Midt i *Værktøjskassen* finder du de farver, der er valgt til forgrunds og baggrundsfarve. Forgrundsfarven er den farve, du tegner med, mens baggrundsfarven kan bruges, hvis du vil lave en farveovergang. Klik på den farve du vil ændre.

Værktøjs-egenskaber: Nederst i Værktøjskassen kan du se og ændre de egenskaber, der knytter sig til netop det værktøj, du er ved at bruge.

Uigennemsigtighed (Opacity): Er en generel

The GIMP

Eile Xtns Help

_ O X

egenskab for male- og tegne-værktøjer (er skraveret gul på figuren). Her kan du vælge, at gøre den farve, du bruger, mere eller mindre gennemsigtig.

Tegneredskaber: De typiske tegneredskaber er blyant (skarpe kanter), pensel (bløde kanter), og airbrush (super blød). Tegneredskaberne er markeret røde på figuren.

Transformering: Du kan transformere det valgte område, med disse redskaber. De indbefatter rotation, skalering og vridning. Disse værktøjer er skraveret blå.

Andre nyttige redskaber: Viskelæder $\square$, Udfyldning $\diamondsuit$ (udfylder et område med forgrundsfarven eller et mømster), Gradient $\blacksquare$ (laver en glidende overgang imellem for- og baggrundsfarve), Tekst **T** (indsæt tekst).

Arbejde med Lag (Layers)

Det er praktisk at arbejde med flere lag i dine dokumenter, så du let kan ændre det, du har lavet. Du kan fx åbne et billede, lægge et gennemsigtigt lag ovenpå og tegne på det gennemsigtige lag. Hvis du fortryder, det du har tegnet, kan du let klikke laget fra eller helt fjerne det, og dit billede er ikke ødelagt.

Lag-vinduet har øverst fire faneblade, et til lag, et til kanaler, et til baner og et til fortrydelseshistorik (se senere). Vi kigger her på det faneblad, der hjælper os med at holde styr på dokumentets lag.

Åbn et lag ved at klikke på ikonet med en blank side . I det vindue, der nu viser sig, kan du vælge hvilke egenskaber, dit nye lag skal have. Giv laget et navn, så du lettere kan skelne lagene fra hinanden, hvis du laver flere lag. Vælg om laget skal være hvidt, farvet eller gennemsigtigt.

Det dokument, du startede med at åbne i Arbejdsvinduet, ligger som dit baggrundslag. Læg et gennemsigtigt lag ovenpå til at tegne på. I Lag-vinduet kan du se rækkefølgen af dine lag det nederste lag står nederst i vinduet. Du kan ændre rækkefølgen på ikonerne med op/ned -pilene. Lægger du dit gennemsigtige lag under et uigennemsigtigt lag, vil du ikke kunne se dit lag i Arbejdsvinduet. Vil du fjerne et lag fra dit dokument uden at slette det, skal du blot klikke på ikonet med øjet ud for laget 👁 . For at tegne eller redigere i et lag skal du vælge laget i listen, så lagets felt bliver blåt. Et godt råd er, hele tiden at holde styr på, i hvilket lag du arbejder!

Layers, Channels, Paths, Undo

Rediger elementer i et lag

Hvis du vil flytte, kopiere, slette eller på anden måde ændre et element i et lag, skal du starte med at markere elementet (se under Værktøjer). Når elementet er markeret, kan du fx vælge at flytte det. I *Lag-vinduet* viser dit markerede element sig nu som et flydende lag øverst i lagstakken. Elementet kan flyttes så længe det ikke "forankret". Du kan forankre et lag ved at klikke på ikonet med et anker.

Gem dokumentet, så du kan arbejde videre med dine lag en anden gang: Gem dit arbejdsdokument i The Gimps eget format: ".xcf", hvis du vil arbejde videre med lagene i dokumentet senere. Det gør du ved at højreklikke i *Arbejdsvinduet*, og under menuen "Fil" klikke på "Gem som", - i "Gem som" -vinduet klikker du på "vælg filtype", finder formatet med endelsen ".xcf" og gemmer.

Gem dokumentet, så du kan bruge det i andre programmer: Vil du bruge dit dokument i et andet program, fx Word eller PowerPoint, bliver du nødt til at gemme dokumentet i et standard billedformat, fx ".jpg" eller ".bmp". *Når du gemmer i et andet format end ".xcf", bliver billedet 'fladt', og du kan ikke længere åbne de enkelte lag.*

Baner (Paths)

Baner i the Gimp giver dig mulighed for at tilpasse en streg før den tegnes op. For at starte en ny bane klikker du på 🛐 i værktøjskassen. Klikker du nu i arbejdsvinduet vil du afsætter et punkt. De punkter du afsætter forbindes af lige streger. Vil du have bløde kurver skal du holde musseknappen nede og trække i en retning indtil den ønskede kurve opstår.

Du kan flytte på de punkter du allerede har sat ind ved at trække i dem med musen.

For at trække banen op med en farve skal du have fat i

bane-vinduet. Højreklik i arbejdsvinduet og vælg Vinduer (Dialogues) og derefter Baner (Paths). Dette minder meget om lagvinduet. Klik nu på ikonet **3** i bunden af banevinduet.

		لقاز لکا زهی بخاند
551	¥ 🔊	
Paths		4 🗙
	O Path no 2	
	Unnamed	l
	• (1)	

Bestryg bane...

2	Stroke Path	E
Innamed	e Stroke Style	4
Stroke	line	
Line Widt	h: 6,0 🛉 px 🗾	
▷ Line S	ityle	
🖲 Solid		
🔘 Patter	n	
⊖ Stroke	with a paint tool	
Paint Too	: 🕢 Paintbrush	×
🔀 Help	2 Reset X Cancel	(€# Stroke

I det vindue der nu kommer op kan du vælge imellem at trække banen op som en almindelig linje, eller vha. det redskab du har valgt i værktøjskassen.

Rediger dine gamle baner: Du kan hente dine gamle baner frem igen til redigering ved at åbne banevinduet, og klikke til venstre for den lille forhåndsvisning – der hvor

øjet 💿 normalt er i lagvinduet. Vælg nu baneredigeringsredskabet 🏠 i værktøjskassen. Du kan nu trække dine hjørnepunkter rundt, til den form du ønsker.

Et par u-undværlige Gimp-tricks

Genvejstaster: De fleste valgmuligheder i The GIMP har deres egen genvejstast. Se hvilke genvejstasterne, du skal bruge til den enkelte funktion, til højre for funktionen i menuerne!

Lav lige streger: Klik én gang på et punkt på figuren svarende til den ene ende af den lige streg, hold "Shift" nede, så kommer den lige streg frem, og med et klik på punkt, der skal være den anden ende af den lige streg, "fæstnes" stregen.

Stiplede linjer: Laves lettest ved brug af baner. Indsæt en bane som har den ønskede form. I vinduet *Bestryg bane*, forrige side, skal du klikke *Line Style*, for at se dine muligheder. Du kan enten selv definere et mønster eller vælge et af de på forhånd definerede.

Hug dig til lige den farve, du vil have: Vil du tegne eller male med en bestemt farve, som er i dit *Arbejdsvindue*, kan du vælge farven (hugge eller suge farven op) ved at holde "Ctrl" knappen nede, mens du klikker på det sted i dit *Arbejdsvindue*, der har den farve, du vil have. Du opnår samme effekt med værktøjskassens *P*

Lav cirkler eller firkanter: Cirkler og firkanter kan du lave med markeringsværktøjet (du kan finde firkanten og cirklen øverst til højre i *Værktøjskassen*). Når du har markeret en cirkel eller firkant i *Arbejdsvinduet*, højreklikker du på den. Under menuen Rediger, vælger du så enten: *Stroke/ bestryg markering* Hvis du vil have konturen af din markering trukket op, eller: *Udfyld med*... Hvis du vil have cirklen eller firkanten fyldt ud med en bestemt farve eller et mønster.

Prøv dig bare frem!

Det kan ikke gå galt, - fortrydelsestasten (Ctrl-z) er fremragende, og du kan se alt, hvad du kan få lov at fortryde i din fortrydelseshistorik under Rediger (efter et højreklik i *Arbejdsvinduet*) eller i *Lag-vinduet*.